

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ (12/2/2012)

Άγιος Μελέτιος Αρχιεπίσκοπος Αντιοχείας

Οι κίνδυνοι των αιρέσεων

«Φωστήρας της Ορθοδοξίας, πρότυπο Ευαγγελικής πολιτείας, άνθρωπος ειρήνης και καταλλαγής»¹, χαρακτηρίζεται, αγαπητοί μου, ο σήμερα εορταζόμενος Άγιος Μελέτιος, Αρχιεπίσκοπος Αντιοχείας. Υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους εργάτες της Εκκλησιαστικής ενότητας, η οποία, παρά τις αποφάσεις της 1^{ης} Οικουμενικής Συνόδου, εξακολουθούσε να σπαράσσεται από την διαιρετική δράση των αιρετικών.

Ο Άγιος Μελέτιος έζησε τον 4^ο αιώνα και απήλαυσε τον άνεμο της ελευθερίας που άρχισε να πνέει στη ζωή της Εκκλησίας, ύστερα από την μακρά περίοδο των διωγμών. Την ίδια στιγμή, όμως, έγινε μέτοχος και πρωταγωνιστής στον αγώνα της Εκκλησίας για την διαφύλαξη της ορθής πίστης και την διάσωση της ενότητάς της, που απειλούνταν από την δράση των αιρετικών της εποχής εκείνης. Την δράση αυτή, ενίοτε εκμεταλλεύονταν και οι φορείς της πολιτικής εξουσίας, οι οποίοι, για πολιτικούς και μόνο λόγους, προωθούσαν και ενίσχυαν τα αιρετικά κινήματα, επενέβαιναν απροκάλυπτα στα διοικητικά και Κανονικά ζητήματα της Εκκλησίας και συνέβαλαν στην περαιτέρω πνευματική σύγχυση του λαού. Ο Άγιος, ως Επίσκοπος Σεβαστείας αρχικά και Αρχιεπίσκοπος Αντιοχείας στη συνέχεια, αγωνίστηκε σθεναρά για την αποκατάσταση της Ορθόδοξης πίστης ενάντια στα υπολείμματα του αρειανισμού, τα οποία, όμως, συντηρούσαν με τον τρόπο τους, αφενός μεν αυτοκράτορες όπως ο αιρετικός Κωνσταντίνος και ο ειδωλολάτρης Ιουλιανός ο Παραβάτης, αλλά και εκκλησιαστικοί άνδρες. Υπέστη διωγμούς και εξορίες απ' αυτούς, όμως αποκαταστάθηκε στον θρόνο του, έχοντας στο πλευρό του μέγιστες Εκκλησιαστικές προσωπικότητες όπως ο Μέγας Βασίλειος και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, αλλά και τον σπουδαίο Βυζαντινό Αυτοκράτορα Μέγα Θεοδόσιο. Ο ευσεβής αυτός πολιτικός ηγέτης ανέθεσε στον Άγιο Μελέτιο την προεδρία της 2ας Οικουμενικής Συνόδου, που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη τον Μάιο του 381, κατά την διάρκεια της οποίας ασθένησε και εκοιμήθη ε Κυρίω.

Στο επίκεντρο της ζωής του Αγίου Μελετίου, αγαπητοί μου, υπήρξε ο αγώνας κατά των αιρέσεων, ένας αγώνας διαρκής στην Εκκλησιαστική ιστορία, καθώς, με ποικίλα προσώπεια, οι αιρέσεις κάνουν την απειλητική εμφάνισή τους κάθε εποχή. Υπάρχει, σχετικά,

¹ Νέος Συναξαριστής της Ορθόδοξου Εκκλησίας, Τόμος 6^{ος}, σελ. 135

η αντίληψη ότι η αίρεση είναι απλά μία διαφορετική, από την επικρατούσα, τοποθέτηση σε ζητήματα Ορθόδοξης πίστης και ζωής, άρα δεν συνιστά τόσο μεγάλο κίνδυνο για την συνοχή της Εκκλησίας και την πνευματική ζωή των μελών της. Η αντίληψη αυτή είναι φανερά λαθεμένη για δύο κυρίως λόγους: Ο πρώτος είναι πως «η αίρεση δεν είναι η «άλλη άποψη» που αντιπαρατίθεται στην αλήθεια του Ευαγγελίου, αλλά η κακοποίηση και η ανατροπή του. Είναι η παραχάραξη, η διαστρέβλωση της αλήθειας της πίστεως, η παραποίηση της, η νόθευση της Ορθόδοξης διδασκαλίας και ζωής. Νόθευση που, πολλές φορές, δεν γίνεται από άγνοια, αμέλεια ή κάποιον άλλον παρόμοιο λόγο, αλλά γίνεται σκοπίμως, εκ προθέσεως και συστηματικά και άλλοτε πάλι από παρερμηνεία των δογματικών αληθειών και υπερβάλλοντα ζήλο αυτών που ερμηνεύουν και παρερμηνεύουν, μάλιστα, τα δόγματα και την πίστη της Εκκλησίας»²

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο οι αιρέσεις συνιστούν μέγιστο κίνδυνο είναι διότι συμβάλλουν στην διαίρεση και απειλούν την ενότητα της Εκκλησίας. Αυτή η ενότητα είναι πολυτιμότεο αγαθό, άνευ του οποίου το έργο της Εκκλησίας κλονίζεται και αποδυναμώνεται εις βάρος του λαού του Θεού, ο οποίος περιπίπτει σε πλάνες και αποσχιστικές τάσεις που θέτουν σε κίνδυνο αυτή την ίδια την εν Χριστώ σωτηρία του. Η ενότητα διαμορφώνεται γύρω από την ορθή πίστη περί του Χριστού, της Υπεραγίας Θεοτόκου, της Αγίας Τριάδος, των Αγίων και της Εκκλησίας, όπως αυτή οριοθετήθηκε και κατοχυρώθηκε από τις αποφάσεις των Αγίων Επτά Οικουμενικών Συνόδων, οι οποίες συνιστούν τον Δογματικό χάρτη της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Η παρουσία, όμως, των αιρέσεων είναι αποδεικτική μιας θλιβερής αλήθειας, η οποία πρέπει να μάς προβληματίζει όλους. Η αλήθεια αυτή είναι η ουσιαστική απομάκρυνσή μας από τον ζωοποιό χώρο της Εκκλησίας και ο περιορισμός μας σε μια τυπική θρησκευτικότητα εθιμικού χαρακτήρα, χωρίς βαθειά ερείσματα και ισχυρά θεμέλια. «Γιατί είναι αυτονόητο ότι όπου ανθίζει η αίρεση, εκεί προϋπάρχει μια υποχώρηση στην πίστη. Με άλλα λόγια, αν ήμασταν συνεπείς στην πίστη μας Χριστιανοί, δεμένοι με την Εκκλησία, αν αγωνιζόμασταν να ζούμε σύμφωνα με αυτό που υποσχέθήκαμε στο Βάπτισμά μας, τότε, βεβαίως, η αίρεση δεν θα είχε κανένα απολύτως πεδίο δράσεως, που σημαίνει ότι θα έσβηνε στη γέννησή της. Όμως, δυστυχώς, η χλιαρότητα στην πίστη μας αποξήρανε κάθε ζωντανία μας, οπότε εύκολα η αίρεση βρήκε δρόμους εισόδου, αυξήσεως και καρποφορίας...»³

² «Φωνή Κυρίου», 17 Οκτωβρίου 1999

³ Πρωτ. Γεώργιος Δορμπαράκης, «Αίρεση: η απώλεια του ανθρώπου». «Πειραιϊκή Εκκλησία», Νοέμβριος 1991

Γ' αυτό, αδελφοί μου, ας ενισχύσουμε και καλλιεργήσουμε την πίστη μας, βιώνοντας ουσιαστικά την Εκκλησιαστική ζωή, γεγονός που θα μάς καταστήσει άτρωτους στο διαβρωτικό έργο των αιρέσεων. ΑΜΗΝ!